

Eilanddirecteur

Colofon

ISBN: 978 94 6365 690 0

1e druk 2024

© 2024, Loes Dijk

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Drukwerk: CSL digitaal B.V.

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Eilanddirecteur

Loes Dijk

Een inloop met fratsen

De veerboot maakt zich los van de kade. Aan boord meerdere gezinnen met kinderen op weg naar huis. De vakantie op Terschelling zit er weer op. Ik ben op weg naar mijn moeder aan de wal. Vannacht slecht geslapen. Dat heb ik meestal wanneer ik met de eerste boot ga. Daarbij een drukke werkweek achter de rug. Een week die eigenlijk nog bij de zes weken vakantie hoort. Die roemruchte vakanties in het onderwijs. Dat cliché dat we in onderwijsland keer op keer horen. Dan weer met een jaloerse blik, dan weer met een ondertoon van de bofkonten die we zijn, soms zelfs verwijtend. In onze werktijdfactor zijn veertig werkweken opgenomen die we krijgen betaald. Je zou kunnen zeggen dat we niet eens doorbetaald krijgen in die overige riante vakantie-weeken, ware het niet dat men het salaris keurig uitsmeert over twaalf maanden, compleet met vakantietoeslag en een dertiende maand. Mij hoor je niet klagen. Ik vind dat ik goed word betaald voor het werk dat ik lever. Ik ben daar tevreden mee. Ik heb me een enkele keer laten verleiden ietwat sarcastisch terug te geven dat degene die ons vak een makkie vindt met alleen maar vakantie, het vak zelf had moeten leren. Na veertig jaar wil ik mij niet meer verdedigen, weet ik wat ik waard ben.

Het vorige schooljaar is hectisch afgesloten. Corona, invalproblematiek, reorganisatie en niet te vergeten de

komst van een groep Oekraïense vluchtelingen, maakten dat ik me als schoolleider bezig heb gehouden met beslisbomen, klassen opvangen, teleurgestelde collega's die de veranderingen niet toejuichten en het opzetten van een Nieuwkomersklas voor de vluchtelingen, compleet met leerkrachten, materiaal en de vertaalapp. Mijn gewone werk bleef liggen. Ervaring leert dat het hoognodige voor de afronding van het schooljaar en de opstart van het nieuwe jaar dan het enige haalbare is. Daarvoor is de eerste week van de zomervakantie zeer geschikt. De vermoeide leerkrachten zijn dan thuis. De stroom aan mailtjes en appjes van leveranciers, deskundigen die nog met je willen evalueren en hun agenda op orde willen zien voor het komende jaar, collega's en ouders die nog verhaal halen of op verhaal komen, brandjes van diverse aard en wat al niet meer, is tot stilstand gekomen. Er hangt nog een popcorn lucht van de filmochtend van de laatste vrijdag, de vloeren zijn vies van een jaar lang zand en moddervoetjes in de kleutergang en in mijn kantoor ruikt het naar mijn eigen klamme zweet. Het moment om het schooljaarplan af te maken, de werkkalender verder aan te vullen, de laatste rekeningen te betalen, een to do lijst te maken voor het begin van het nieuwe schooljaar. Ik verbaas me erover hoe snel alles ineens gaat. Geen telefoon, niemand in de deuropening die 'heb je even?' zegt. Al gauw sluit ook ik mijn laptop en kan de zomervakantie beginnen.

Tot ver in die eerste week droom ik de gekste dingen. Een collega die bij mijn moeder vertelt wat haar probleem is, ik dwaal door een megagrote Action op zoek naar eindejaarsbedankjes en kan de uitgang maar niet vinden. Ik word van schrik wakker wanneer ik droom dat ik met een rollator door de school loop en collega's me voortdurend voorhouden dat ik iets ben vergeten. Langzaamaan verdwijnt de nachtelijke onrust en slaap ik soms wel tien uren aaneen. Ook overdag geef ik me over aan extreem lange middagdutten. De volgende weken zijn heerlijk. Het wegwerken van zaken waar ik tijdens de werkweken niet aan toekwam. Achterstallige rekeningen, keukenkastjes, de tuin. Ik skùmskan heel wat om, zoals mijn maat zegt wanneer ik in om rond het huis aan het opruimen ben. Dan volgt er een mooie reis naar Noorwegen. Niet gepland, maar heel leuk. Mijn dochter naar Oslo brengen die daar een tijdje gaat studeren. Samen met haar en mijn partner maken we een reis door dit adembenemende mooie land. Werk en school zijn ver weg.

Na thuiskomst gaat de laatste vakantieweek in. Het is die maandag een bewolkte dag. Ik tref op school verschillende collega's die deze dag hun lokalen komen inrichten. Een fijne ontspannen sfeer. Even elkaars vakantie verhalen horen, kop koffie erbij en dan aan de slag. Er zit nog geen moeten achter. Mij wacht een volle mailbox. Ik check of de vakantiewerkzaamhe-

den zijn uitgevoerd en pak de to-do-lijst erbij. Voor de Nieuwkomers moet nog een en ander worden geregeld. Van vervoer tot een vertaalde brief over de start van het schooljaar. Overleg met de leerkrachten die speciaal voor deze groep hun vak weer hebben opgepakt. Er moet een inloopdag voor het team worden voorbereid die plaatsvindt op de laatste vrijdag van de zomervakantie. De eerste vragen en appjes waaruit altijd wat voortvloeit zijn alweer daar. Gelukkig is het voor mij ook een relaxte week. Ik sta nog niet om zes uur 's ochtends naast mijn bed, heb nog geen vergaderingen op de avonden. Ik merk dat ik weer fris ben en nieuwe energie heb.

Die vrijdag zijn alle collega's er. Hun klassen zien er fantastisch uit. De weektaken voor de eerste week liggen klaar, de duo's hebben al van alles met elkaar doorgesproken. We hebben alleen een eigen vergadering, geen fratsen deze keer. Geen studiedag met een pome-rans uit onderwijsland om ons weer een nieuwe weg in te laten slaan. Gewoon ons eigen schooljaar opstarten. Twee nieuwe collega's en de oude hap. We rollen fantastisch door de agendapunten heen. Het lijkt erop dat we binnen de vergadertijd blijven en om 11 uur kunnen afsluiten. Zo rond kwart voor verschijnt er een mevrouw in de deuropening. 'Ben ik te vroeg?', vraagt ze. Een gevoel vanuit mijn tenen krioelt razendsnel omhoog naar mijn onderbuik. Ineens gaat het belletje

rinkelen daar in die bovenkamer. De mevrouw van de nieuwe methode. Ze zou op onze inloopdag een introductie geven. Ik ben het glad vergeten. De collega's kijken me aan. Ik vraag de mevrouw of ze even plaats wil nemen in de gang en zeg haar zo te komen. Het team leg ik uit wat er loos is. Tegen de nieuwe collega's maak ik de kwinkslag dat ik een persoon ben die haar bril en post-its met reminders altijd zoekt en die dus in staat is op deze inloopdag een afspraak te vergeten. De mensen aan tafel lachen, ik spreek hun flexibiliteit aan. Even later zitten we met koffie, thee en wat lekkers naar de uitleg van de mevrouw te luisteren. Ze vertelt boeiend, bondig, we kunnen er wat mee. Forming en storming in de gouden weken komen voorbij. Ze zijn gestart, die weken van goud op deze inloopdag. Ik kijk rond. Mijn team van goud gaat weer van start. De kinderen die vanaf maandag weer door de deur komen boffen met dit goud. Ik ben er trots op deel uit te maken van dit team. Heb vertrouwen in een goed jaar na deze start met toch een frats.

HET NIEUWE JAAR

**SCHUDDEN
VOOR
GEBRUIK**

Loesje

Postbus 1045

6801 BA Arnhem

www.loesje.nl

De eerste schoolweek

De eerste schooldag begint met een veel te laat arriveerende taxibus voor de Oekraïense kinderen. De moeders hebben hun kinderen uiteindelijk met de gewone bus laten gaan. Frustratie alom. Of het wel geregeld is vragen de collega's zich af. De kinderen vinden hun weg naar de klassen. Een kersverse juf voor wie dit de eerste werkdag is. Een nieuwe begeleider vraagt me direct of ik haar even voorstel aan de ouder van haar leerling. De leerkracht van de Oekraïense lesgroep wil weten of de lesboeken er al zijn. Koffie en thee op het schoolplein voor de ouders op deze eerste dag. Al multitaskend sneuvelt er een thermoskan, vlug nieuwe koffie zetten, doekjes erbij om de boel schoon te maken. Jammer genoeg geen tijd om met de ouders een praatje te maken. Een collega zegt dat onze ouders geen bericht hadden gekregen over het kopje koffie. Er was ook nog geen nieuwsbrief verstuurd. Was beter geweest van wel. Twee grote statafels op het plein vol kopjes en thermoskanen en de directeur die door de school loopt om de ouders te zeggen dat er een bakje klaar staat, leek mij wel genoeg. Enfin, zo rond negen uur heb ik samen met mijn collega de boel weer opgeruimd. Mijn conciërgetaak zit er wat mij betreft voor vandaag weer op.

Ik houd me bezig met de mail, verwerk zaken, maak notities en zo rond de koffiepauze doe ik een rond-

je langs de klassen. De kinderen zijn alweer aan de slag alsof ze nooit zijn weggeweest. In de pauze sta ik op het plein, mijn blik op een zorgleerling die ik onopvallend volg om conflictsituaties te kunnen opvangen. Daarna de nieuwsbrief. Een deel met de vertaalapp erbij om ook de ouders van onze Nieuwkomers te bereiken. Data voor het zwemmen erin. Zo rond de lunchpauze is er een overdracht van een vertrekkende begeleider aan twee nieuwe begeleiders van zorgleerlingen. Omdat onze intern begeleider is vertrokken en er nog geen nieuwe is, zit ik bij het overleg als vervangend zorgcoördinator. Ik ben immers van alle markten thuis. In de middag nog wat losse eindjes. Na schooltijd een theetje met de collega's. Even de eerste ervaringen horen. Zo rond vier uur sluit ik de boel voor deze eerste dag af.

De twee daarop volgende dagen zijn hectisch. Ik maak de ontwikkelperspectieven af van de zorgleerlingen. Krijg de eerste ouder in de app die haar mening spuit over een en ander. De taxibus voor de Nieuwkomers presteert het weer te laat te komen. Het nieuwe kwaliteitsteam wordt opgestart, het eerste managements-overleg is al weer daar. Een bordsessie met organisatorische zaken. Een uitje om de breekdagen, die we op elke woensdag hebben, mee op te starten, waarbij alle kinderen om half acht op de Waddendijk moeten staan. Ik weet niet hoe ik dit moet uitleggen

aan de Oekraïense moeders. Toen ik een oma met behulp van de vertaalapp probeerde uit te leggen dat op vrijdagmiddag de kleuters om twaalf uur opgehaald moesten worden en de rest om twee uur, werd dit door haar app vertaald in dat we om twaalf uur het huwelijksbootje in zouden stappen. Misverstanden alom. Ik besluit dat de Oekraïense kinderen niet meedoen aan het uitje, dat zij gewoon naar school komen en er een leerkracht moet zijn. Daar vindt iedereen wat van, uiteindelijk gebeurt het zo. Woensdagmiddag om vijf uur zit mijn drie daagse werkweek erop. Er liggen nog wat post-its op mijn bureau waar ik iets mee moet. Kan wel wachten tot dinsdag, zegt mijn partner, met wie ik nog een vakantietoetje heb gepland op Vlieland.

Op 'e riid

Het begin van het schooljaar wordt ingeluid met een feestelijke traditie om Oost. De kinderen, teams en ouders van de ouderraden van de openbare en christelijke kant van 't Jok gaan met elkaar Op 'e riid. De huifkarren zijn geregeld, speelmannen en vrouwen en niet te vergeten de pofkes.

De rit met de huifkar, op z'n Terschellings Op 'e riid genoemd, is een gebruik uit vroeger tijden. Van oudsher een rijdende processie ter ere van Sint Jan, gehouden op de tweede zondag na Sint Jan (24 juni). Een paardenomgang, waarbij vroeger de Terschellinger jongens op bruine paarden de huifkar met meisjes als een escorte begeleidden. Jonge veulens huppelden in de stoet naast hun merriemoeder mee. Op de voorste wagen zat naast de koetsier een speelman. Onderweg werden liederen gezongen. Bestemming van de tocht was de St. Janshoek op de Grië. Hier werd gedanst, gezongen, gegeten en gedronken. De dag vol feestelijkheden werd veelal afgesloten met een laatste dans in de herberg, waarna de meisjes na middernacht door de jongens werden thuisgebracht.

Om Oost wordt de traditie door families, burens en de school in ere gehouden. De paarden en wagens rijden vanuit het dorp richting de Boschplaat. De kinderen

worden aan de Waddendijk bij het bosje van Opke van Siebes gebracht. En daar begint de pret. De jeugd speelt in de bosjes, maakt hutten, zoekt en snoept van de bramen. Er vindt een touwtrekwedstrijd plaats. De speelmannen en vrouwen organiseren een stoelendans, waarbij de jongens en meisjes in een binnen- en buitenkring staan en de laatsten die over blijven elkaar moeten pakken. Ondertussen dringt de geur van de pofkes die worden gebakken tot in ieders neusgaten en gaan de schalen rond. De voermannen staan met elkaar te praten en kijken zo nu en dan eens met een glimlach naar het spelende grut.

Mijn negentiende Op 'e riid. De eerste keer was een feestje, deze keer eveneens en al die keren daar tussenin. Een dag waarop je niet aan je bureau gaat zitten om eens stevig aan een verslag te werken. Het is een feestelijk begin van het nieuwe schooljaar, past in de gouden weken als activiteit waarbij alle kinderen met elkaar spelen, alle leerkrachten er zijn en de ouders van de ouderraad. Geen agendapunten, maar een o zo waardevol samenzijn.

In mijn rugzak heb ik altijd bôlepûdsjes. Een tip die ik lang geleden heb overgenomen van mijn vriendin. 'Altyd bôlepûdsjes by dy hawwe. Kinst oeral foar brûke.' Om een mooie vondst in te bewaren, een vies geworden sok of onderbroek. Nu komt het eerste kind

weer bij me voor een zakje. Weet nog dat juf ze altijd bij zich heeft. Waar ze het voor nodig heeft? Bramen. Er volgen al gauw meer kinderen en er wordt druk gezocht. We hebben jaren gehad dat we met emmertjes vol terug op school kwamen. Daar werd de volgende dag jam van gemaakt. Er waren ook jaren waarin de zakjes geplet werden tot rode moes en alles eronder zat. Dit jaar is het slecht gesteld met de rode vruchtjes. De droogte heeft geen mooie oogst gegeven. Potjes jam zitten er dit jaar niet in. Wel kleuren de monden al gauw rood en paars van de bramen die nog even lekker gesnoept kunnen worden.

De tocht vanaf school was prachtig. Eerst al het vertrek. Zwaaiende handjes naar de papa's en mama's. De rit door het dorp waar menig een op een hoekje of van achter het raam naar de karren met kinderen zwaait. Het voelt vertrouwd en verbonden met elkaar. Ik denk terug aan die keer dat de start wat minder fraai ging. De kinderen van de beide Jokken zaten op karren van verhuurbedrijven die elke school apart regelde. Tussen die twee boterde het niet altijd. De karren van het ene bedrijf stonden al opgesteld, die van het andere bedrijf bleven op het hoekje om Oost staan. Er was onenigheid over welke kar voorop moest. De leerkracht, die het gebeuren altijd organiseerde, kwam mij vragen het op te lossen. Met de mannen te praten. Het ging toch om de kinderen? De voerman van de karren die al gereed stonden deed er heel luchtig over. 'Hij ken

anslûte.’ De voerman aan de andere kant bleef erbij dat hij niet achteraan wilde, er recht op had voorop te rijden. Hoe het werd opgelost is me nog een raadsel. Maar uiteindelijk werd besloten volgens de traditie de oudste voerman, voorop te laten gaan.

In de loop der jaren verdwenen de platte karren. Niet veilig genoeg. Onze oudste kinderen vonden dat erg jammer. Het hoorde er een beetje bij. Zodra je in 7/8 zat, mocht je op de platte kar, maar na een ongeluk met badgasten en een op hol geslagen paard, was dit einde verhaal. In het begin gingen we de dag van tevoren naar het verhuurbedrijf om de karren te versieren met varens uit het bos en zelfgemaakte slingers door de kinderen. Wegens de toenemende drukte bij de verhuurbedrijven zijn de karren de dag daarvoor te laat terug om nog te versieren, en tja, het plukken van varens is niet zo pedagogisch verantwoord meer.

Niet elke collega is gecharmeerd van de rit met paard en wagen. Het gehobbel door het duin en de onvoorspelbaarheid van de paarden is voor sommigen een grote angst. Daarbij de verantwoordelijkheid voor de kinderen, helemaal na dat ongeval met een kar. Gelukkig is het tijdens mijn Op ’e riid-carrière nooit gebeurd. Wel heb ik een keer met een op hol geslagen stel paarden en kleuters op de kar gezeten. Het was na afloop van een mooie dag. De kinderen zaten allemaal weer op de

karren. De voermannen drukdoende met het inspannen van de paarden. De paarden voor onze kar waren niet zo willig. De voerman had er een hele klus aan. De paarden steigerden licht, de man werd bozer en bozer om de dieren in het gareel te krijgen. Inmiddels vertrok de eerste kar. De kleuters vonden de steigerende paarden een prachtig gezicht. Ze joelden en klaptten in hun handjes. ‘Stil!!!’, schreeuwde de voerman. Zowel de dieren als de kinderen waren echter niet stil te krijgen. In het tumult lukte het hem ze alsnog in te spannen. Hij klom op de bok, haalde de zweep over de ruggen en daar gingen ze. In een wilde galop achter de eerste kar aan. We pakten de kinderen zo goed en kwaad als het ging vast. Sommigen waren bang en begonnen te huilen, anderen dachten dat het spektakel erbij hoorde en vonden het prachtig. De voerman schreeuwde boven alles uit naar de paarden. Ik hoorde mijn eigen stem de naam van de voerman roepen. ‘De kinderen, de kinderen!!!,’ schreeuwde ik. Die ene dolle minuut leek veel langer te duren. De wagen kwam in het pad met aan weerszijden bosjes. Gelukkig konden de dieren geen kant op. De voorste wagen kwam in zicht en goddank hielden de paarden daarop in, steigerden nog een keer licht en kwamen vervolgens in de gewone pas. Mijn collega zag groen en geel met natte wangen van de tranen. We hebben de voerman nog heel wat na horen mopperen, maar gelukkig hebben de kinderen het er goed vanaf gebracht. De jaren daarna zorgden

we ervoer dat er altijd een paardenjuf of ouder op een kar mee gaat. Ik had er niet aan moeten denken dat de kar met paarden vertrokken was zonder de voerman en ik de leidsels had moeten pakken met die kar vol koters.

Verlofaanvragen

Mijn collega-directeur komt het kantoor binnen met een diepe frons in het voorhoofd. ‘Weet jij nog hoe het zit,’ begint ze. Ik heb zo’n vermoeden dat haar vraag over vakantieverlof gaat, en ja hoor, zij heeft de eerste aanvragen binnen van ouders die hun kroost buiten de reguliere vakanties mee willen hebben. Een jaarlijks terugkerend fenomeen. Er zijn jaren geweest waarin dit een groot deel van mijn werktijd opslokte. De vraag van de collega betreft deze keer of vakantieverlof aaneengesloten mag aan de herfstvakantie. Dat mag niet. Nu is het de vraag of dit wel expliciet in onze berichtgeving staat. Zo niet, dan is de maas in het net gevonden en zullen meerdere ouders daar gebruik van maken. We zuchten diep. Beiden vinden we dit zo’n rotklus. In de loop der jaren heb ik talrijke varianten op dit onderwerp meegemaakt tot aan de rechtbank toe. Er zijn ouders die nog steeds niet groeten omdat hun aanvraag werd afgewezen. De keer dat ik door een ouder uitgekafferd ben in het bijzijn van mijn vijfjarige kind was het ergste. Ze was zo bang voor de vader in kwestie dat ze er nachten niet van sliep.

Toen ik de baan accepteerde twintig jaar geleden, waarschuwde iemand me al voor die vakantieproblematiek. ‘Loop daar niet op stuk.’ Ik had toen nog geen idee. Maar in de eerste week van mijn eilandcarrière-